

Beata Rogowska-Rajda*
Tomasz Tratkiewicz**

CZY HARMONIZACJA STAWEK VAT W UNII EUROPEJSKIEJ JEST JESZCZE KONIECZNA?

DOI: 10.26399/meip.1(60).2018.05/b.rogowska-rajda,t.tratkiewicz

WPROWADZENIE

Od ponad 20 lat w UE obowiązuje w relacjach między przedsiębiorcami zasada opodatkowania towarów i usług podatkiem VAT w kraju przeznaczenia – pobór podatku następuje według stawki obowiązującej w państwie nabywcy towaru. Zasada ta została wprowadzona m.in. ze względu na zróżnicowanie stawek VAT w poszczególnych krajach i miała funkcjonować jedynie przejściowo. Zakładanym systemem docelowym w VAT było opodatkowanie w kraju pochodzenia, czyli według stawki obowiązującej w kraju sprzedawcy, bez uszczerbku dla zasady, w myśl której w przypadku wymiany handlowej dokonywanej pomiędzy państwami wpływy z opodatkowania ostatecznej konsumpcji powinny gromadzić się w państwie członkowskim, w którym ta konsumpcja ma miejsce. W celu wprowadzenia opodatkowania VAT transakcji w kraju pochodzenia niezbędny był jednak m.in. proces harmonizacji stawek, który umożliwiłby wdrożenie między państwami pochodzenia i przeznaczenia odpowiedniego systemu rozliczeń podatku VAT. Pełna harmonizacja stawek w VAT okazała się jednak niemożliwa, nie wspominając już o wprowadzeniu jednolitej stawki we wszystkich państwach członkowskich UE. Pomimo wielokrotnych prób podejmowanych przez Komisję, również

* Beata Rogowska-Rajda – dr, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Katedra Finansów Publicznych, beata.rogowska-rajda@ue.katowice.pl

** Tomasz Tratkiewicz – dr, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Wydział Ekonomiczny, t.tratkiewicz@poczta.umcs.lublin.pl

zadanie zmniejszenia zróżnicowania stosowanych stawek nie zostało przez Komisję skutecznie przeprowadzone. Nie mogąc znaleźć konsensusu w sprawie stawek (decyzje w kwestii VAT podejmowane są jednomyślnie), Komisja Europejska kilka lat temu poddała pod dyskusję celowość wprowadzenia docelowej zasady opodatkowania VAT w kraju pochodzenia. W opublikowanym w 2016 r. Komunikacie Komisji Europejskiej¹ zapowiedziano działania w kierunku zmiany zasad opodatkowania transakcji transgranicznych tak, aby dostawcy pobierali VAT od swoich nabywców w ten sam sposób jak w przypadku transakcji krajowych, zgodnie ze stawkami obowiązującymi w kraju przeznaczenia towarów, podobnie jak to ma miejsce w przypadku wprowadzonego od 1 stycznia 2015 r. systemu MOSS dotyczącego m.in. usług elektronicznych.

Celem niniejszego opracowania jest – z uwagi na ograniczenia publikacyjne – przedstawienie jedynie ogólnych wniosków z badań nad kwestią potrzeby harmonizacji stawek, w szczególności w świetle planów Komisji dotyczących zmiany zasad opodatkowania transakcji transgranicznych. W opracowaniu zastosowano metodę studiów literaturowych, analizy aktów prawnych oraz orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W formułowaniu części ocen i wniosków zostały wykorzystane opracowania Komisji Europejskiej.

1. OBECNA POLITYKA W ZAKRESIE STAWEK VAT W UNII EUROPEJSKIEJ

Dyrektywa VAT² określa ogólne zasady dotyczące swobody państw członkowskich w zakresie ustalania stawek VAT. Przepisy te miały zagwarantować przede wszystkim neutralność, prostotę i wykonalność systemu VAT. Prawodawca zdecydował się zastosować – jako zasadę domyślną – standardową staw-

¹ Komisja Europejska, *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego dotyczący planu działania w sprawie VAT. W kierunku jednolitego unijnego obszaru VAT – czas na decyzje*, Bruksela 7 kwietnia 2016 r., COM(2016) 148.

² Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006, s. 1, z późn. zm.), art. 98, art. 109–122. Dyrektywa ta zastąpiła z dniem 1 stycznia 2007 r. dyrektywę Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. WE L 145 z 13.06.1997 r., s. 1, z późn. zm.).

kę VAT w odniesieniu do wszystkich podlegających opodatkowaniu dostaw towarów i usług oraz określić jej minimalną wysokość na poziomie 15%³. Jednocześnie dopuszczono dwie stawki obniżone, ustalone na poziomie 5% lub powyżej, które zostały ograniczone do określonych towarów i usług wymienionych w załączniku III do dyrektywy VAT. Przy stosowaniu stawek obniżonych do poszczególnych kategorii towarów państwa członkowskie mogą stosować nomenklaturę scaloną⁴, aby precyzyjnie określić zakres danej kategorii. Zasada ta nie obowiązuje przy świadczeniu usług, które mogłyby zostać objęte stawką obniżoną (nomenklatura scalona usług nie obejmuje). Zasadniczo stawki obniżone dotyczą środków spożywczych, dostawy wody, produktów farmaceutycznych, usług kulturalnych, budownictwa mieszkaniowego w ramach polityki społecznej, usług hotelowych i gastronomicznych oraz niektórych usług o charakterze pracochłonnym. Ponadto w niektórych państwach członkowskich dopuszcza się wiele stawek obniżonych, nawet poniżej 5%, na inne niż wymienione w załączniku III towary i usługi, zgodnie z derogacjami użytymi na podstawie dyrektywy VAT.

Przepisy określające zasadniczą strukturę stawek opracowano ponad 20 lat temu w celu przybliżenia się do systemu docelowego VAT, opartego na zasadzie kraju pochodzenia. Bez harmonizacji stawek dochodziłoby do zakłóceń w funkcjonowaniu jednolitego rynku. Dostawcy mogliby bowiem czerpać znaczące korzyści z faktu posiadania siedziby w państwie członkowskim, w którym obowiązują niższe stawki, co niewątpliwie kształtowałoby przepływy handlowe z uwagi na różnice w opodatkowaniu, a nie uwarunkowania gospodarcze dotyczące opłacalności działań biznesowych⁵. Od tego czasu system VAT przekształcał się jednak coraz bardziej w system oparty na zasadzie miejsca przeznaczenia, przy czym przepisy dotyczące stawek

³ Podejmowane były również próby zmierzające do ustalenia maksymalnego poziomu stawki podstawowej. Komisja Europejska w 1995 r. przedłożyła projekt, zgodnie z którym kwota stawki podstawowej nie mogła być niższa niż 15% i nie wyższa niż 25%, jednakże z uwagi na brak jednomyślności proponowane zmiany nie zostały wprowadzone do VI dyrektywy.

⁴ Nomenklatura towarowa wprowadzona w Unii Europejskiej w celu jednoczesnego spełnienia wymogów zarówno Wspólnej Taryfy Celnej, statystyk handlu zewnętrznego Wspólnoty oraz innych polityk wspólnotowych dotyczących przywozu lub wywozu towarów, zawarta w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 2658/87 w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (wraz z późniejszymi zmianami).

⁵ L. Oręziak, *Konkurencja podatkowa i harmonizacja podatków w ramach Unii Europejskiej*, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa w Warszawie, Warszawa 2007, s. 145.

pozostawiono w dużej części niezmienione. Powoduje to sytuacje, w których stawki obniżone, których istnienie było uzasadnione w przeszłości, w dzisiejszej rzeczywistości mogą stanowić przeszkodę we właściwym funkcjonowaniu jednolitego rynku. Należy bowiem zaznaczyć, że w tym czasie uległo zmianie otoczenie ekonomiczne, gospodarcze i prawne. Ponadto stawki obniżone nie powinny obejmować towarów i usług, na które popyt nie powinien być „wspierany” w związku z polityką Unii Europejskiej w innych obszarach, szczególnie towarów i usług szkodliwych dla środowiska i zdrowia. Również dokonany w ostatnich latach postęp technologiczny spowodował rozdźwięk pomiędzy opodatkowaniem towarów i usług a ich odpowiednikami w środowisku online, co nie powinno mieć miejsca w przypadku towarów i usług podobnych do siebie⁶.

Obecnie różnorodność stosowania stawek w UE jest bardzo rozpięta (por. tab. 1). Wymóg w zakresie minimalnej stawki podstawowej VAT jest spełniony przez wszystkie państwa członkowskie, należy jednak zauważyć znaczną jej rozpiętość wynoszącą 10 punktów procentowych. Średnia wysokość stawki podstawowej w UE wynosi 21,46%, 17 państw stosuje stawkę podstawową poniżej średniej, a 11 – powyżej średniej. Praktycznie każde państwo członkowskie – poza Danią – stosuje stawki obniżone, niektóre państwa tylko jedną, inne wprowadziły dwa poziomy stawek obniżonych, przy czym zakres zastosowania tych stawek jest również bardzo zróżnicowany. W tym przypadku można zaobserwować nawet większą rozpiętość niż przy stawkach podstawowych – blisko 13 punktów procentowych. Średnia wysokość stawki obniżonej w UE wynosi 8,9%, 17 państw na 27 stosujących stawki obniżone stosuje stawkę obniżoną (lub jedną ze stawek obniżonych) poniżej średniej, 10 – powyżej. Ponadto 5 państw członkowskich stosuje super obniżoną stawkę poniżej 5% (zagwarantowaną derogacjami wskazanymi w dyrektywie) – średnia unijna na poziomie 3,58. Tyle samo państw stosuje także stawki przejściowe w celu osiągnięcia stawki podstawowej – średnia unijna wynosi 13,1%.

⁶ Komisja Europejska, *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie przyszłości podatku VAT w stronę prostszego, solidniejszego i wydajniejszego systemu podatku VAT*, Bruksela 6 grudnia 2011 r., COM(2011) 851, s. 13.

Tabela 1

Stawki podatku VAT obowiązujące w państwach członkowskich Unii Europejskiej

Państwo	Stawka super obniżona	Stawka obniżona	Stawka podstawowa	Stawka przejściowa (derogacyjna)
Austria	–	10/13	20	13
Belgia	–	6/12	21	12
Bułgaria	–	9	20	–
Chorwacja	–	5/13	25	–
Cypr	–	5/9	19	–
Czechy	–	10/15	21	–
Dania	–	–	25	–
Estonia	–	9	20	–
Finlandia	–	10/14	24	–
Francja	2,1	5,5/10	20	–
Grecja	–	6/13	24	–
Hiszpania	4	10	21	–
Holandia	–	6	21	–
Irlandia	4,8	9/13,5	23	13,5
Litwa	–	5/9	21	–
Luksemburg	3	8	17	14
Łotwa	–	12	21	–
Malta	–	5/7	18	–
Niemcy	–	7	19	–
Polska	–	5/8	23	–
Portugalia	–	6/13	23	13
Rumunia	–	5/9	19	–
Słowacja	–	10	20	–
Słowenia	–	9,5	22	–
Szwecja	–	6/12	25	–
Węgry	–	5/18	27	–

Tabela 1 (cd.)

Państwo	Stawka super obniżona	Stawka obniżona	Stawka podstawowa	Stawka przejściowa (derogacyjna)
Wielka Brytania	–	5	20	–
Włochy	4	5/10	22	–

Źródło: Vat Rates Applied in the Member States of the European Union, stan na 1 stycznia 2018 r.; http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/vat/how_vat_works/rates/vat_rates_en.pdf

Jak wynika z przeprowadzonej analizy, różnorodność stosowania stawek w UE jest ogromna, a w kontekście rozwiązań krajowych w poszczególnych państwach wręcz zaskakująca (przykładowo w Irlandii stosowanych jest 5 stawek). Przyczyn takiego stanu rzeczy może być kilka. W pierwszej kolejności mogą mieć one uwarunkowania historyczne i odzwierciedlać m.in. różne wzorce popytu konsumpcyjnego w danym państwie⁷. Jeśli dobra podstawowe w systemach podatkowych państw członkowskich obowiązujących przed ich wejściem do Unii były opodatkowane stawkami obniżonymi, logiczne wydawało się kontynuowanie tego podejścia na gruncie VAT⁸. W drugiej kolejności zróżnicowanie stawek VAT wynika z różnych potrzeb finansowych poszczególnych państw, nie bez znaczenia jest także preferowanie przez dany kraj określonej strategii podatkowej, dotyczącej przykładowo relacji między podatkami pośrednimi a bezpośrednimi⁹.

Należy podkreślić, że zbliżona wysokość stawek nominalnych¹⁰ w państwach członkowskich nie oznacza automatycznie zbliżonego poziomu obciążenia podatkiem VAT konsumpcji. Na przykład w państwach biedniejszych obserwowany jest niższy poziom efektywnego obciążenia konsumpcji niż w państwach bogatszych¹¹ pomimo stosowania takich samych stawek VAT

⁷ M. Keen, *Ekonomia dobrobytu a koordynacja podatków w Unii Europejskiej*, [w:] *Efektywność polityki podatkowej*, M.P. Devereux (red.), Warszawa 2007, s. 261.

⁸ S. Cnossen, *Is the VAT's Sixth Directive Becoming an Anachronism?*, „VAT Monitor” December 2003, s. 437.

⁹ S. Owsiak, *Finanse publiczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013, s. 781.

¹⁰ Stawka nominalna to stawka zapisana w ustawach podatkowych, wyrażająca stosunek pomiędzy wysokością obciążenia podatkowego a wielkością podstawy opodatkowania; stawka efektywna uwzględnia sposób ustalania podstawy opodatkowania i jej zakres, a także ulgi i zwolnienia podatkowe.

¹¹ Komisja Europejska, *A study on the Economic Effects of the Current VAT Rates Structure*, TAXUD/2012/DE/323, Vienna 17 October 2013, http://ec.europa.eu/taxation_customs/

– tłumaczy się to szerszym stosowaniem przez biedniejsze kraje Unii Europejskiej stawek obniżonych¹².

Stosowanie różnych stawek jest mitręgą administracyjną przede wszystkim dla przedsiębiorców. Różne stawki VAT, czy to oparte na nomenklaturze scalonej czy innych kryteriach, komplikują system księgowy u podatnika i wymagają dodatkowego nadzoru kontroli, zwiększają liczbę rozliczeń ze zwrotami podatku, prowadzą do problemów klasyfikacyjnych oraz zachęcają do nadużyć w klasyfikacji danych dóbr¹³. Rozbudowany katalog preferencji podatkowych i trudność w przypisaniu właściwej stawki do danego świadczenia zakłóca przejrzystość systemu podatkowego, zwiększając koszty związane z przestrzeganiem przepisów¹⁴. W Wielkiej Brytanii podatnicy, którzy wykazują sprzedaż opodatkowaną wieloma stawkami podatku, ponoszą – w porównaniu z podatnikami sprzedającymi dobra opodatkowane jedynie jedną stawką – podwójne koszty przestrzegania obowiązków podatkowych¹⁵. Niektórzy komentatorzy zwracają również uwagę na niepewność polityki gospodarczej opartej na zróżnicowaniu stawek podatku od konsumpcji, wywołanej nieprzewidywalnym charakterem zjawiska przerzucania podatku¹⁶. Trudno jest bowiem ocenić, czy przerzucenie podatku nastąpi na konsumenta, czy producenta. Do podobnych wniosków prowadzi analiza orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Rzecznik Generalny w opinii w sprawie C-543/14 (pkt 83–84) podkreśla bowiem, że przedsiębiorcy dostarczający towary konsumentom zwykle nie ustalają osobno cen przed podatkiem, mechanicznie dodając następnie do nich obowiązującą stawkę podatku VAT. Działając bowiem na dowolnym konkurencyjnym rynku konsumenckim, muszą oni wziąć pod uwagę m.in. najwyższy poziom cen uwzględniających wartość podatku, jaki rynek jest w stanie przyjąć, lub najniższy poziom, który zapewni im wystarczający obrót, tak aby niższe marże zysku okazały się opłacalne. W sytuacji zatem gdy stawki VAT

resources/documents/common/publications/studies/vat_rates_structure_final_report.pdf, s. 59–60.

¹² K. Suwalski, *Zakres i przyczyny zróżnicowanie stawek podatku VAT w krajach Unii Europejskiej*, „Wspólnoty Europejskie” 2001, nr 9, s. 36–38.

¹³ T. Tratkiewicz, *W kierunku jednej stawki VAT – korzyści i wyzwania na przykładzie Polski*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”, Vol. L, 1, 2016, s. 603; DOI:10.17951/h.2016.50.1.601.

¹⁴ T. Tratkiewicz, *Podatek od towarów i usług jako narzędzie polityki fiskalnej w latach 2004–2013*, [w:] *Finanse – Problemy – Decyzje 2014*, część 1, T. Famulska, K. Znaniecka (red.), Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, 2014, nr 198, s. 318.

¹⁵ S. Cnossen, *Is the VAT's...*, *op. cit.*, s. 438.

¹⁶ P. Gaudemet, J. Molinier, *Finanse publiczne*, PWE, Warszawa 2000, s. 543.

rosną lub maleją, przedsiębiorcy często nie przenoszą (całkowicie) wpływu tych zmian na konsumentów. W praktyce nie można jednak twierdzić, że istnieje automatyczna i bliska współzależność pomiędzy podwyższeniem obowiązującej stawki VAT a wzrostem kosztów towarów i usług oferowanych konsumentom. Również analiza przeprowadzona przez Komisję wskazała, że zróżnicowane stawki VAT zakłócają wybory konsumpcyjne i mogą mieć przez to odwrotny niż zakładano wpływ na wydajność tego podatku¹⁷.

Zróżnicowanie stawek ma również wymiar administracyjny i budżetowy. Jak już wskazano, stosowanie więcej niż jednej stawki zachęca do nadużyć w klasyfikacji danych dóbr po to, aby obniżyć zobowiązanie podatkowe, bez zmiany wysokości ceny (podwyższając zatem kosztem budżetu państwa zysk przedsiębiorcy). W sytuacji stosowania kilku stawek w danym państwie członkowskim, dodatkowo jeszcze o stosunkowo małej różnicy (np. 2, 3 punkty procentowe), przekłada się to na niemające uzasadnienia ekonomicznego koszty przestrzegania obowiązków podatkowych. Ponadto szerokie stosowanie zakresu stawek obniżonych zmniejsza bazę podatkową (i związane z tym wpływy podatkowe), osłabiając tym samym wydajność fiskalną VAT, co jest sprzeczne z zaleceniami unijnej polityki gospodarczej. Co więcej, w ostatnich latach rozpiętość pomiędzy stawkami obniżonymi a stawkami standardowymi raczej wzrastała, obniżając skuteczność VAT i zwiększając zakłócenia.

2. PLANOWANE ZMIANY W POLITYCE STAWEK W UNII EUROPEJSKIEJ

Zagadnienie stawek w VAT, ich wysokości, liczby i zakresu zastosowania, budzi w ostatnich latach coraz bardziej ożywione dyskusje zarówno na forum unijnym, jak i krajowym. Przyczyn zainteresowania tym tematem jest co najmniej kilka. Podatek VAT jest w Unii Europejskiej, oprócz akcyzy, najbardziej zharmonizowanym podatkiem i stanowi istotne źródło dochodów budżetu państw członkowskich (w źródle tym nadal tkwią zresztą istotne rezerwy większych dochodów). Ponadto, kwestia wysokości opodatkowania konsumpcji jest wrażliwa i podatna na bardziej polityczne, a mniej merytoryczne dyskusje i zwykle nabiera znaczenia, gdy rządy chcą zwiększyć wykorzystanie tego jednego z najwydajniejszych narzędzi fiskalnych. Szerszą debatę w ramach Unii Europejskiej na temat stawek podatku wywołała w 2010 r. Komisja Europejska w tzw. Zielonej Księdze, stwierdzając, że zróżnicowane modele stawek w poszczególnych państwach członkowskich zdają się nie zakłócać jednolitego

¹⁷ Komisja Europejska, *A study...*, *op. cit.*, s. 28–34.

rynku, ale w znacznym stopniu przyczyniają się do jego złożoności¹⁸. Komisja, nie zajmując w tym dokumencie jednoznacznego stanowiska na temat stawek VAT przytacza jedynie ogólne argumenty za uproszczeniem w tej materii, wskazując jako najlepsze rozwiązanie z punktu widzenia maksymalizacji efektywności ekonomicznej jedną stawkę VAT. Jednocześnie Komisja wysuwa argumenty za utrzymaniem obniżonych stawek jako instrumentu polityki umożliwiającego zapewnienie łatwiejszego i równiejszego dostępu do treści edukacyjnych i kulturalnych oraz stanowiącego bodziec do innowacji w dziedzinie ekologii i przyczyniającego się do wzrostu gospodarczego opartego na wiedzy i wydajnym wykorzystaniu zasobów. Debatę nad stawkami VAT Komisja kontynuowała w dokumencie przedłożonym w 2015 r. do dyskusji, dotyczącym przeglądu stawek obniżonych (nie przedstawiając jednak żadnych konkretnych propozycji), a w Komunikacie z 2016 r. – na bazie propozycji zmiany zasad rozliczania towarowych transakcji transgranicznych – przedstawiła już dwa warianty modernizacji polityki w zakresie stawek.

Pierwszy wariant przewiduje utrzymanie minimalnej podstawowej stawki VAT na poziomie 15%, przy równoczesnym rozszerzeniu i przeglądzie dokonywanym na bieżąco wykazu towarów i usług kwalifikujących się do objęcia stawkami obniżonymi. W ramach tego wariantu wszystkie obecnie istniejące stawki obniżone, z uwzględnieniem odstępstw stosowanych zgodnie z prawem w państwach członkowskich, zostałyby utrzymane i mogłyby zostać włączone do wykazu opcjonalnych stawek obniżonych, dostępnych dla wszystkich państw członkowskich, co zapewniłoby równe traktowanie.

Natomiast drugi wariant przewiduje całkowitą likwidację wykazu i zapewnienie państwom członkowskim większej swobody dotyczącej liczby stawek obniżonych i ich poziomu, z uwzględnieniem jednakże prawodawstwa Unii Europejskiej (przykładowo przepisów w zakresie jednolitego rynku lub konkurencji czy unijnych ram zarządzania gospodarczego). Wprowadzenie tego wariantu wymagałoby wdrożenia zabezpieczeń w celu uniknięcia nieuczciwej konkurencji podatkowej na jednolitym rynku, przy równoczesnym zagwarantowaniu pewności prawa i ograniczeniu kosztów przestrzegania przepisów. Aby jednak zapewnić ogólną spójność i uproszczenia systemu stawek, można ogra-

¹⁸ Komisja wskazuje na mechanizmy korygujące przeciwdziałające zakłóceniom jednolitego rynku; na podkreślenie, zdaniem autorów, zasługują tutaj zmiany w prawie unijnym w zakresie miejsca świadczenia usług, zwłaszcza elektronicznych. Zob. B. Rogowska-Rajda, *Podatek VAT a swoboda świadczenia usług w Unii Europejskiej*, [w:] *Finanse – Problemy – Decyzje 2014*, część 1, T. Famulska, K. Znanińska (red.), *Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*, 2014, nr 198, s. 279–286.

niczyć całkowitą liczbę stawek obniżonych dopuszczanych do poszczególnych państw członkowskich. Tak jak w przypadku wariantu pierwszego wszystkie obecnie istniejące stawki obniżone, z uwzględnieniem odstępstw stosowanych zgodnie z prawem w państwach członkowskich, również zostałyby utrzymane i wszystkie państwa członkowskie mogłyby mieć możliwość ich stosowania, przy czym minimalna standardowa stawka VAT zostałaby usunięta.

3. CZY HARMONIZACJA JEST NADAL POTRZEBNA W ŚWIETLE PLANOWANYCH ZMIAN?

Proponowane przez Komisję Europejską zmiany w polityce stawek należy rozważyć w dwóch kontekstach – obrotu towarami i usługami w ujęciu krajowym i transgranicznym.

Analizując zaproponowane zmiany z perspektywy krajowej, rozszerzenie (wariant I) czy „uwolnienie” (wariant II) stawek obniżonych może spowodować spadek wpływów z VAT, ponieważ poszczególne sektory będą domagały się korzystniejszego traktowania. Pomimo planowanego przez Komisję wprowadzenia ograniczeń swobody ustalania stawek (zabezpieczających podstawowe zasady jednolitego rynku), obecny zakres wyznaczany załącznikiem III uległby znaczącemu rozszerzeniu o stosowane obecnie na podstawie przepisów dyrektywy 2006/112/WE przez państwa członkowskie odstępstwa, co niewątpliwie rodziłoby polityczną pokusę skorzystania z tych nowych możliwości zdobywania społecznego poparcia. Skoro już w chwili obecnej stosowanie przez przedsiębiorców stawek obniżonych może podwajać koszty prowadzenia działalności, jak podniesie dodatkowo te koszty jeszcze większe rozszerzenie bazy towarów i usług, które będą mogły być objęte stawką obniżoną?

Zliberalizowanie stosowania stawek obniżonych wywoła największe problemy w przypadku transgranicznych dostaw towarów do przedsiębiorców¹⁹. W przypadku usług świadczonych transgranicznie zasadniczo opodatkowania dokonuje nabywca, według stawki obowiązującej w kraju jego siedziby. Zgodnie natomiast z planowanymi zmianami w przypadku wewnątrzspółnotowej dostawy towarów na rzecz podatnika z innego państwa członkowskiego podatek będzie pobierany przez dostawcę towarów od nabywcy w wysokości obowiązującej w państwie członkowskim nabywcy. Następnie podatek ten

¹⁹ W związku z ograniczeniami publikacyjnymi pominięto w artykule transgraniczne dostawy towarów dokonywane na rzecz konsumentów – według nomenklatury podatku od towarów i usług sprzedaż wysyłkową.

będzie wpłacany do administracji podatkowej dostawcy, która to administracja przekaze podatek administracji podatkowej nabywcy, zgodnie z zasadą wpływu dochodów do państwa członkowskiego, w którym konsumpcja towarów ma miejsce. Podatek należny pobrany przez dostawcę będzie podatkiem naliczonym do odliczenia u nabywcy. Planowana zmiana nakłada ogromne obowiązki zarówno na przedsiębiorców, jak i wszystkie administracje podatkowe państw członkowskich.

Przedsiębiorcy sprzedający swoje towary do innych państw członkowskich będą musieli znać i śledzić na bieżąco zarówno stawki obowiązujące na te towary w innych państwach członkowskich, jak i zasady przyporządkowania tych towarów do odpowiednich stawek. Państwa członkowskie mogą bowiem oprzeć stawkę obniżoną na nomenklaturze scalonej lub też wybrać inną klasyfikację krajową opartą na tej nomenklaturze²⁰, mogą także zastosować inny klucz uzasadniony krajowo. Przy dużym asortymencie towarowym (np. żywność) wydaje się to praktycznie niemożliwe, lub wymagające ogromnego nakładu pracy i utrzymywania dodatkowych służb odpowiedzialnych za śledzenie polityki stawkowej w danym państwie. Ponadto różne stawki na te same towary wysyłane do różnych krajów będą niewątpliwie pociągały za sobą konieczność stosowania przy sprzedaży tych samych towarów różnych cen, uzależnionych m.in. od stawek podatku stosowanych w kraju, do którego towary te będą wysyłane. Zmiany te pogorszą także płynność finansową przedsiębiorców, gdyż transakcje wewnątrzspółnotowe przestaną być neutralne podatkowo – nabywca będzie musiał zaangażować środki pieniężne na zapłatę podatku dostawcy, którego odliczenia dokona dopiero w swoim rozliczeniu podatkowym.

Ogromne wyzwania i nakład pracy czeka także administracje podatkowe. Podobnie jak przedsiębiorcy będą musiały stosować i śledzić przepisy w zakresie stawek obniżonych wszystkich państw członkowskich tak, aby podatek pobierany przez nie celem przekazania do innych administracji był pobierany i przekazywany w prawidłowej wysokości. Bez dobrej współpracy i zaufania między administracjami nie jest to wykonalne. Jeśli bowiem administracja podatkowa dostawcy nie pobierze podatku w sposób prawidłowy, a nabywca podatek ten wykaże do odliczenia, będzie dochodziło do znacznych uszczupień podatkowych w budżetach państw właściwych dla nabywcy. Nowy model opodatkowania transakcji transgranicznych, likwidując ułomności systemu przejściowego będących główną przyczyną obecnych oszustw karuzelowych,

²⁰ Taki system obowiązuje w Polsce, gdzie zasadniczo stawki obniżone powiązane są bezpośrednio z klasyfikacją PKWiU, opartą na nomenklaturze scalonej (CN).

może jednak wygenerować nowy model oszustw, w ocenie autorów bardziej dotkliwy dla państw dostawców niż obecnie wykorzystywany. W jednym państwie członkowskim dostawcy pojawią się bowiem firmy „słupy”, które będą wystawiały faktury z podatkiem, który będzie podatkiem do odliczenia u nabywcy, będącego podatnikiem innego państwa członkowskiego. Dostawca przed złożeniem rozliczenia podatkowego (albo i zaraz po jego złożeniu) „zniknie” i nie dokona wpłaty, a z uwagi na brak majątku egzekucja nie będzie możliwa. Natomiast nabywca w swoim państwie członkowskim będzie domagał się odliczenia podatku, a w sytuacji małego obrotu krajowego – jego zwrotu. Kraje o dużym deficycie w unijnej wymianie handlowej będą zmuszone udzielać krajowym przedsiębiorcom swoistego kredytu podatkowego z tytułu naliczonego VAT od transakcji zakupu towarów od podatników z innych państw członkowskich. Państwo członkowskie nabywcy będzie musiało ze swoich środków dokonać takiego zwrotu, nie mając większego wpływu na podatnika-dostawcę, którego weryfikacja będzie przede wszystkim uzależniona od działań jego państwa członkowskiego. Często administracja w ramach jednego państwa członkowskiego nie jest w stanie prawidłowo zarządzać swoimi podatnikami i zabezpieczyć w sposób optymalny własne dochody podatkowe, a cóż dopiero sprawnie zabezpieczać dochody innych państw członkowskich. W jaki też sposób administracja nabywcy będzie mogła domagać się od dostawcy pozostającego poza jej jurysdykcją wpłaty podatku, który nie zostanie wpłacony lub wpłacony w niższej wysokości (czy obecne przepisy o dochodzeniu należności będą wystarczająco skuteczne w obliczu skali transakcji transgranicznych)? Który kraj będzie uprawniony do wydania decyzji administracyjnej, opartej na przepisach innego państwa członkowskiego, według jakich przepisów proceduralnych będzie się to odbywało? W tym kontekście wydaje się niemożliwe, aby jedna administracja podatkowa mogła wpłynąć na drugą pod względem zabezpieczania dochodów innej, wszelkie niedoskonałości organizacji administracji jednego państwa członkowskiego będą więc wprost oddziaływać na dochody budżetowe innego państwa członkowskiego. W najgorszej sytuacji będą państwa o ujemnej strukturze unijnej wymiany handlowej, bowiem przy potencjalnych należnych wysokich wpływach z innych państw członkowskich wpływy te w dużej części mogą nigdy do nich nie trafić. Trudno bowiem sobie wyobrazić, aby państwa członkowskie większej staranności dokładały do egzekwowania podatku dla innego państwa niż podatku stanowiącego ich dochód budżetowy. W jaki też sposób jedna administracja będzie mogła skontrolować inną pod kątem właściwego poboru podatku im należnego, jak ma przebiegać także kontrola dostawców w innych państwach członkowskich przez państwa członkowskie

nabywców. Dotychczasowe doświadczenia w zakresie krzyżowych transgranicznych kontroli transakcji nie wskazują, niestety, na możliwość jakościowego skoku w stronę skoordynowanej wspólnotowej procedury podatkowej²¹. W tym kontekście nie wiadomo także, jak planować budżet danego państwa, w sytuacji, gdy będzie on w części uzależniony od sprawności administracji pozostających poza jurysdykcją podatkową danego państwa. Ponadto, nawet gdyby założyć idealną alokację dochodów z VAT pomiędzy państwami członkowskimi, proponowany przez Komisję system mógłby spowodować niezwykle silne uzależnienie wysokości realizowanych przez państwa członkowskie dochodów z tytułu VAT od bieżącej koniunktury gospodarczej na wspólnym rynku, także utrudniając tym samym procedurę planowania budżetowego na poziomie państwa.

Dodatkowo właściwy pobór podatku w transakcjach transgranicznych będzie wymagał zbudowania unijnego systemu informatycznego (być może trochę podobnego do systemu MOSS), dostępnego dla wszystkich państw członkowskich, połączonego z odrębnym raportowaniem o dokonanych wewnątrzspółnotowych transakcjach i zastosowanych do nich stawkach podatku tak, aby państwa mogły na bieżąco dokonywać kontroli wpłat i rozliczeń podatników i odpowiednich administracji podatkowych. Aby raportowanie mogło dobrze funkcjonować musi zostać rozbudowana sprawozdawczość przedsiębiorców o transakcjach wewnątrzunijnych – dla każdego nabywcy z danego państwa osobno, dodatkowo w podziale na różne stawki stosowane w tym państwie (rozważenia wymaga, czy sprawozdawczość nie powinna nawet dotyczyć poszczególnych transakcji). Decyzji także wymaga, w jaki sposób podatek od danych transakcji ma być rozliczany – czy ma zostać wydzielony z deklaracji podatkowej składanej przez przedsiębiorcę w swoim kraju i płacony poza rozliczeniem (wpłatą netto)²², czy to administracja podatkowa dostawcy będzie dokonywała wyodrębnienia tego podatku w ramach składanej deklaracji i dokonywała przekazania administracji właściwej, niezależnie

²¹ R. Lipniewicz, *Docelowy system VAT w Unii Europejskiej. Harmonizacja opodatkowania transakcji wewnątrzspółnotowych*, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2010, s. 222.

²² Tak się odbywa zasadniczo rozliczenie w systemie MOSS, przy czym w przypadku transgranicznego świadczenia usług elektronicznych, nadawczych i telekomunikacyjnych miejscem świadczenia tych usług jest kraj usługobiorcy, a zatem pobierany podatek nie może być elementem składowym wpłaty podatku VAT netto w państwie siedziby usługodawcy. W przypadku natomiast towarowych transakcji transgranicznych miejscem dokonania dostawy jest miejsce wysyłki towarów, a więc zazwyczaj miejsce siedziby dostawcy. Bez zmiany zatem miejsca świadczenia pobierany podatek będzie elementem składowym wpłaty netto podatku VAT.

od tego, czy efektem rozliczenia podatnika była wpłata, czy zwrot podatku. Konieczność wydzielenia oznacza dla przedsiębiorców funkcjonowanie w ramach dwóch reżimów rozliczeń podatku VAT, czyli reżimu transakcji krajowych oraz transakcji wewnątrzwspólnotowych.

Obecne doświadczenia zebrane przy budowie systemu MOSS będą mogły być pomocne zaledwie w niewielkim zakresie. Po pierwsze system ten obejmuje tylko trzy rodzaje usług, objętych opodatkowaniem stawką podstawową (wysokość stawki podatkowej obowiązującej w danym państwie członkowskim jest powszechnie znana), których świadczenie odbywa się na rzecz konsumentów (konsumenty nie mają prawa do odliczenia). Jak zaprezentowano powyżej, poziom skomplikowania rozliczania towarowych transakcji transgranicznych jest nieporównywalny.

Z teoretycznego punktu widzenia dla sprawności funkcjonowania jednolitego wspólnego rynku najbardziej korzystnym rozwiązaniem byłoby stosowanie tylko jednej stawki (podstawowej) VAT we wszystkich krajach członkowskich, o takiej samej wysokości. W praktyce osiągnięcie tak dalekiej synchronizacji w zakresie VAT okazało się – jak dotąd – niemożliwe. Stawki podatkowe są uznawane przez władze krajów członkowskich za wyraz ich autonomii podatkowej, dlatego uzyskanie konsensusu w tym zakresie jest trudne²³. W ocenie autorów, aby wprowadzenie zasady opodatkowania według miejsca przeznaczenia przyniosło zamierzony przez Komisję efekt ograniczenia wielkości luki w VAT, m.in. poprzez ograniczenie oszustw w VAT w transakcjach transgranicznych, polityka stawek w UE powinna zmierzać w kierunku wprowadzenia jednolitej stawki VAT, być może niekoniecznie takiej samej w każdym kraju. W systemie opartym na kraju przeznaczenia, w ramach którego przedsiębiorstwa w każdym państwie członkowskim naliczają VAT zgodnie ze stawkami obowiązującymi w innych państwach członkowskich, w ocenie autorów niezbędne jest bowiem (a nie jak pisze Komisja coraz bardziej istotne), aby każdy zbiór przepisów krajowych był prosty i w największym możliwym stopniu opierał się na zharmonizowanych kategoriach produktów.

Innym rozwiązaniem umożliwiającym wprowadzenie przez Komisję proponowanych rozwiązań – zachowującym autonomię państw członkowskich w zakresie krajowych stawek podatku VAT – mogłoby być opodatkowanie transakcji transgranicznych według jednej, wspólnej dla wszystkich państw stawki podatku, przykładowo w wysokości 15%²⁴. Rozwiązanie to uprości-

²³ T. Famulska, *Teoretyczne i praktyczne aspekty funkcjonowania podatku od wartości dodanej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2007, s. 47.

²⁴ Wprowadzenie jednolitej stawki dla transakcji transgranicznych proponowała już Komisja Europejska w Komunikacie z 2008 r., przy czym propozycja ta związana

łoby w sposób znaczący rozliczenia między podatnikami (choćby wymagałoby zaangażowania środków pieniężnych na zapłatę VAT kontrahentowi), znacząco zmniejszając ryzyko podatkowe, polegające na popełnieniu błędu w obliczaniu stawki podatku. Niestety, wskazywane wcześniej w niniejszym artykule problemy państw członkowskich w administrowaniu takim systemem, szczególnie pod kątem zagrożeń stabilności krajowych budżetów, nie uległyby zmniejszeniu.

PODSUMOWANIE

W ocenie autorów przy założeniu opodatkowania transakcji transgranicznych stawką obowiązującą w kraju przeznaczenia harmonizacja stawek VAT w UE nadal będzie konieczna, można nawet pokusić się o tezę, że jeszcze bardziej niż obecnie. Zaproponowana przez Komisję nowa polityka stawek nie zapewnia transgranicznej funkcjonalności administracyjnej i nie spełnia postulatu dogodności opodatkowania dla podatników. Nowy system nałoży bowiem na nich wymóg szczegółowej znajomości regulacji podatkowych nie tylko obowiązujących w państwie ich siedziby, ale wszystkich państw, do których będą sprzedawali towary. Obecny system rozliczeń transgranicznych zwalnia przedsiębiorców z takiej konieczności. Stworzy to dużą niepewność co do prawa, spowodowaną ogromną ilością czynników, który dokonujący sprzedaży będzie musiał poddać analizie, aby prawidłowo ustalić wszystkie okoliczności podatkowe transakcji. Ponadto konieczność dostosowania się przedsiębiorców do nadmiernie rozbudowanych procedur, jakie wdroży każde państwo członkowskie celem zabezpieczenia swoich interesów budżetowych, zdecydowanie podniesie koszty przestrzegania przepisów, a zatem zwiększy koszty prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie w ujęciu transgranicznym. Również z perspektywy administracji podatkowych wzrośnie ryzyko utraty dochodów podatkowych, gdyż pobór podatku zostanie „zdelegowany” na inne administracje podatkowe, pojawią się wątpliwości co do możliwości i efektywności dokonywania przez nie kontroli podatkowych. Aby rozważyć scenariusz nakreślony obecnie przez Komisję Europejską, należałoby rozpocząć dyskusję nad kwestią nowego modelu administracji podatkowych w UE (ściśle ze sobą współpracujących). Ponadto, aby proponowany przez Komisję model można byłoby wdrożyć, należałoby podjąć zdecydowane działania na

była m.in. z modyfikacją zasad otrzymywania przez państwa członkowskie dochodów z tytułu dostaw transgranicznych.

rzecz wprowadzenia stawki jednolitej dla transakcji transgranicznych oraz nad uproszczeniami dla biznesu, tak aby idea jednolitego rynku przy tak fundamentalnych zmianach nie została „zatracona”.

BIBLIOGRAFIA

- Cnossen S., *Is the VAT's Sixth Directive Becoming an Anachronism?*, „VAT Monitor” December 2003.
- Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006, s. 1, z późn. zm.).
- Famulska T., *Teoretyczne i praktyczne aspekty funkcjonowania podatku od wartości dodanej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2007.
- Gaudemet P., Molinier J., *Finanse publiczne*, PWE, Warszawa 2000.
- Keen M., *Ekonomia dobrobytu a koordynacja podatków w Unii Europejskiej*, [w:] *Efektywność polityki podatkowej*, M.P. Devereux (red.), Warszawa 2007.
- Komisja Europejska, *Komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie środków służących zmianie systemu VAT w celu zwalczania oszustw*, Bruksela 22 lutego 2008 r., COM(2008) 109.
- Komisja Europejska, *Zielona księga w sprawie przyszłości podatku VAT. W stronę prostszego, solidniejszego i wydajniejszego systemu podatku VAT*, Bruksela 1 grudnia 2010 r., COM(2010) 695.
- Komisja Europejska, *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie przyszłości podatku VAT w stronę prostszego, solidniejszego i wydajniejszego systemu podatku VAT*, Bruksela 6 grudnia 2011 r., COM(2011) 851.
- Komisja Europejska, *Przegląd istniejącego prawodawstwa w zakresie obniżonych stawek VAT. Dokument do dyskusji*, TAXUD/C1, 2012, http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/consultations/tax/vat_rates/consultation_document_pl.pdf
- Komisja Europejska, *A study on the Economic Effects of the Current VAT Rates Structure*, TAXUD/2012/DE/323, Vienna 17 October 2013, http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/publications/studies/vat_rates_structure_final_report.pdf
- Komisja Europejska, *Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego dotyczący planu dzia-*

- lania w sprawie VAT. W kierunku jednolitego unijnego obszaru VAT – czas na decyzje, Bruksela 7 kwietnia 2016 r., COM(2016) 148.
- Lipniewicz R., *Docelowy system VAT w Unii Europejskiej. Harmonizacja opodatkowania transakcji wewnątrzspółnotowych*, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2010.
- Opinia Rzecznika Generalnego TSUE w sprawie C-543/14, ECLI:EU:C:2016:157, www.curia.europa.eu
- Oręziak L., *Konkurencja podatkowa i harmonizacja podatków w ramach Unii Europejskiej*, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa w Warszawie, Warszawa 2007.
- Owsiak S., *Finanse publiczne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2013.
- Rogowska-Rajda B., *Podatek VAT a swoboda świadczenia usług w Unii Europejskiej*, [w:] *Finanse – Problemy – Decyzje 2014*, część 1, T. Famulska, K. Znaniecka (red.), Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, 2014, nr 198.
- Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2658/87 w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz. Urz. WE L 256 z 7.09.1987, s. 1, z późn. zm).
- Suwalski K., *Zakres i przyczyny zróżnicowanie stawek podatku VAT w krajach Unii Europejskiej*, „Wspólnoty Europejskie” 2001, nr 9.
- Tratkiewicz T., *Podatek od towarów i usług jako narzędzie polityki fiskalnej w latach 2004–2013*, [w:] *Finanse – Problemy – Decyzje 2014*, część 1, T. Famulska, K. Znaniecka (red.), Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, 2014, nr 198.
- Tratkiewicz T., *W kierunku jednej stawki VAT – korzyści i wyzwania na przykładzie Polski*, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska”, Vol. L, 1, 2016; DOI:10.17951/h.2016.50.1.601.

CZY HARMONIZACJA STAWEK VAT W UNII EUROPEJSKIEJ JEST JESZCZE KONIECZNA?

Streszczenie

Od ponad 20 lat w Unii Europejskiej obowiązuje zasada opodatkowania towarów i usług podatkiem VAT w kraju przeznaczenia – pobór podatku następuje według stawki obowiązującej w państwie nabywcy towaru. Zasada ta została wprowadzona m.in. ze względu na zróżnicowanie stawek VAT w poszczególnych krajach i miała funkcjonować jedynie przejściowo, w szcze-

gólności do momentu zakończenia procesu harmonizacji stawek. Zakładanym bowiem systemem docelowym w VAT było opodatkowanie w kraju pochodzenia, czyli według stawki obowiązującej w kraju sprzedawcy. W opublikowanym ostatnio Komunikacie Komisji Europejskiej zapowiedziano działania w kierunku zmiany zasad opodatkowania transakcji transgranicznych, aby dostawcy pobierali VAT od swoich nabywców w ten sam sposób jak w przypadku transakcji krajowych, zgodnie ze stawkami obowiązującymi w kraju przeznaczenia towarów. Celem artykułu jest przedstawienie ogólnych wniosków z badań nad kwestią potrzeby harmonizacji stawek, w szczególności w świetle najnowszych planów Komisji.

Słowa kluczowe: VAT, stawki podatku VAT, harmonizacja VAT, transakcje transgraniczne

IS HARMONISATION OF VAT RATES STILL NECESSARY IN THE EUROPEAN UNION?

Summary

For more than 20 years, a principle of taxation of goods and services in the state of destination has been in force in the European Union – VAT is levied according to the rate applied in the state of the purchaser of goods. The principle was introduced due to, inter alia, the differences in the VAT rates in individual Member States, and was planned to operate temporarily, especially until the VAT rates harmonisation process is completed. The intended “definitive” VAT regime was based on the principle of taxation in the Member State of origin, i.e. at the rate applicable in the country of the supplier. The recently published Commission Communication announced several actions towards the change in the rules on taxation of the cross-border transactions so that the suppliers could levy VAT on the purchasers similarly as it happens in case of domestic transactions, i.e. in accordance with the rates applicable in the state of destination of goods. The Article aims to present the general conclusions on the results of the research into the need to harmonize the rates, particularly in the light of the latest plans of the Commission.

Key words: VAT, VAT rates, VAT harmonisation, cross-border transactions

ПО-ПРЕЖНЕМУ ЛИ НЕОБХОДИМА СОГЛАСОВАННОСТЬ СТАВОК НДС В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ?

Резюме

На протяжении более чем 20 лет в Европейском Союзе функционирует правило налогообложения товаров и услуг с НДС в стране назначения, причём налог взимается согласно ставкам, действующим в стране приобретателя товара. Указанное правило было введено, в частности, в связи с дифференцированными ставками НДС в отдельных странах и должно было функционировать только временно, в частности, до тех пор, пока не будет завершён процесс согласованности ставок. Предполагаемой целевой системой в НДС было налогообложение в стране происхождения, то есть согласно ставкам, действующим в стране продавца. В недавно опубликованном коммюнике Европейской комиссии было объявлено о мерах по изменению правил налогообложения для трансграничных транзакций, чтобы поставщики взимали НДС со своих покупателей таким же образом, как и в случае внутренних операций, в соответствии с тарифами, действующими в стране назначения товаров. Целью статьи является формулировка общих выводов, касающихся исследования вопроса о необходимости согласованности ставок, прежде всего в свете последних планов Комиссии.

Ключевые слова: НДС, ставки НДС, согласованность ставок, трансграничные транзакции

Цytuj jako:

Rogowska-Rajda B., Tratkiewicz T., *Czy harmonizacja stawek VAT w Unii Europejskiej jest jeszcze konieczna?*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2018 nr 1(60), s. 136–154. DOI: 10.26399/meip.1(60).2018.05/b.rogowska-rajda,t.tratkiewicz

Cite as:

Rogowska-Rajda, B., Tratkiewicz, T. (2018) ‘Czy harmonizacja stawek VAT w Unii Europejskiej jest jeszcze konieczna?’ [‘Is harmonisation of VAT rates still necessary in the European Union?’]. *Myśl Ekonomiczna i Polityczna* 1(60), 136–154. DOI: 10.26399/meip.1(60).2018.05/b.rogowska-rajda,t.tratkiewicz